

Kohtuasi C-209/03

The Queen, Dany Bidar'i taotlusel

versus

London Borough of Ealing ja Secretary of State for Education and Skills

(eelotsusetaotlus, mille esitas High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court))

Liidu kodakondsus — EÜ artiklid 12 ja 18 — Õppijatele subsideeritud
õppelaenu antav toetus — Säte, millega piiratakse sellise laenu andmine
vaid riigis elavatele õppijatele

Kohtujuristi L. A. Geelhoedi ettepanek, esitatud 11. novembril 2004 I - 2122

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 15. märts 2005 I - 2151

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *EÜ asutamisleping — Igasugune kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu reguleerimine asutamislepingu reguleerimisalas — Õppijatele toimetulekukulude katmiseks antav*

toetus — Hõlmamine — Siseriiklikud õigusnormid, millega reserveeritakse sellise laenu andmine vaid riigis elavatele õppijatele — Teise liikmesriigi kodanikest õppijatel võimaluse puudumine olla käsitletud kui elanikud — Lubamatus

(EÜ artikkel 12)

2. *Eelotsuse küsimused — Tõlgendamine — Tõlgendatavate kohtuotsuste ajaline mõju — Tagasiulatuv jõud — Euroopa Kohtu kehtestatav piirang — Tingimused — Kohtuotsuse majanduslike tagajärgede olulisus asjaomasele liikmesriigile — Kriteerium, mis ei ole otsustav*

(EÜ artikkel 234)

1. Vastuvõtvas liikmesriigis seaduslikult elavatele õppijatele kas subsideeritud õppelaenuna või stipendiumina antav toimetulekutoetus jääb EÜ artikli 12 esimeses lõigus sätestatud kodakondsuse alusel diskrimineerimise keelu reguleerimisobjektina asutamislepingu reguleerimisalasse.

On õiguspärane, kui liikmesriik annab sellist toetust vaid neile õppijatele, kes on üles näidanud teatavat selle riigi ühiskonda integreerumise taset. Samas ei saa ta selles kontekstis asjaomastelt õppijatelt nõuda, et neil tekiks side selle riigi tööturuga. Seevastu võib eeldada teatud integreerumistaseme olemasolu, kui on tuvastatud, et asjaomane õppija on teatud perioodil vastuvõtvas liikmesriigis elanud.

Seda õigusnormi tuleb tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis annavad õppijatele õiguse niisugusele toetusele vaid siis, kui nende elukoht on vastuvõtvas liikmesriigis, välistades teise liikmesriigi kodanikul õppijana elaniku staatuse saamise isegi siis, kui see kodanik vastuvõtvas liikmesriigis seaduslikult elab ja on sooritanud seal olulise osa oma keskkooliõpingutest ja kui tal seetõttu on tekkinud nimetatud riigi ühiskonnaga tegelik side.

Välistades teise liikmesriigi kodanikul õppijana igasuguse võimaluse saada elaniku staatus, teevad nimetatud õigusnormid niisugusel kodanikul tema tegelikust integreerumise tasemest sõltumata toetuse õiguse omandamise võimaluks ja takistavad tal seetõttu jätkata

oma õpinguid samadel tingimustel kui samas olukorras olev selle riigi kodanik.

(vt punktid 48, 57–59, 61–63 ja resolutiivosa punktid 1 ja 2)

2. Euroopa Kohtu poolt ühenduse õigusnormile antud tõlgendus piirdub selle tähenduse ja kohaldamisala selgitamise ja täpsustamisega, nii nagu seda oleks tulnud mõista ja kohaldada selle jõustumise hetkest alates. Sellest järeldub, et nõnda tõlgendatud õigusnormi saab ja peab kohaldama kohtunik ise õigussuhetele, mis tekkisid ja loodi enne tõlgendamistaotluse alusel tehtud otsust, kui

samal ajal on täidetud tingimused, mis võimaldavad esitada nimetatud õigusnormi kohaldamist puudutava vaidluse pädevatele kohtutele lahendamiseks. Vaid erandjuhtudel võib Euroopa Kohus ühenduse õiguskorrale omast õiguskindluse üldpõhimõtet kohaldades piirata võimalust, kus kõik huvitatud isikud saavad toetuda mõnele tema tõlgendatud õigusnormile, et vaidlustada heauskelt loodud õigussuhteid. Eelotsusena tehtud otsusest liikmesriigile tulenevad majanduslikud tagajärjed ei õigusta isenesest selle otsuse mõju ajalist piiramist.

(vt punktid 66–68 ja resolutiivosa punkt 3)